

Inhoud

1	Inleiding	3
2	De functies en hoofdlijnen van het programma	6
	A. Ontwikkeling en benutting van wetenschappelijk verantwoorde kennis	7
	B. Portaalfunctie	8
	C. Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling	9
	D. Communicatie	13
	E. Programmaleiding en coördinatie, samenwerking en programmaontwikkeling	14
3	Thema's en projecten	15
	Totstandkoming van de werkplanprojecten KIS2020	15
	Uitgangspunten en overwegingen bij de keuzes voor het voorliggende voorstel	15
	Opbouw	16
	Thema 1 Nieuwe migratie	17
	Thema 2 Sociale stabiliteit	17
	Thema 3 Intercultureel vakmanschap	18
	Thema 4 Onderwijs	18
	Thema 5 Arbeidsmarkt	19
	Thema 6 Jeugd en opvoeding	19
	Thema 7 Emancipatie en zelfbeschikking	19
	Additionele projecten	20
4	Communicatieplan	21
	Inleiding	21
	Free publicity	22
	Grotere inzet en effectiviteit van middelen	22
	Projectgerichte communicatie	23
5	Begroting	25
	A. Ontwikkeling en benutting van wetenschappelijk verantwoorde kennis	25
	B. Portaalfunctie	25
	C. Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling	26
	D. Communicatie	27
	E. Programmaleiding, coördinatie, samenwerking en programma-ontwikkeling	28
	Bijlage 1. Modules van de KIS Wijkmonitor	29
	Bijlage 2. Raad van advies	31

1

Inleiding

De discussie over migratie en integratie blijft sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw op steeds nieuwe manieren actueel. In 2020 werd dat onder meer weer duidelijk door de ontwikkeling van de Black Lives Matter beweging en de maatschappelijke discussie daar omheen. De samenleving staat voor de uitdaging om zo goed mogelijk in te spelen op een permanente stroom van nieuwkomers met (niet-westerse) migratieachtergrond die een groeiend aandeel in de bevolking heeft, waardoor een superdiversiteit is ontstaan.

Praktische consequenties daarvan vragen om concrete oplossingen, of het nu gaat om discriminatie, inburgering, arbeidstoeleiding, schakelklassen en wat dies meer zij. Overheden en maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers, mensen met en zonder een migratieachtergrond: ze zijn allen aan zet.

Tegelijk is de manier waarop tegen deze ontwikkelingen wordt aangekeken aan verandering onderhevig. Er is onmiskenbaar sprake van een zekere mate van polarisatie en verharding in het publieke debat. De uitdaging bestaat er dus meer in het bijzonder uit, dat kennis voldoende aandacht blijft behouden in het gesprek over diversiteitsvraagstukken, vanuit het besef van de spanningen in de samenleving.

In dat verband vinden we het belangrijk dat KIS, als centraal kennisplatform voor vraagstukken van integratie en samenleving, ontwikkelingen signaleert en duidt en deze zo nodig agendeert. Daarnaast beogen we met KIS praktische handvatten te ontwikkelen, in samenwerking met beleidsmakers en professionals.

KIS werkt vanuit een neutrale grondhouding zo goed mogelijk aan het ontsluiten van kennis door onderzoek te doen naar de effectiviteit van interventies, naar *best practices* en naar sociale processen op het gebied van integratie en diversiteit. We laten ons daarbij leiden door de vragen die leven in het 'veld' en in de samenleving. Om die reden hebben we jaarlijkse consultatierondes; ook de afgelopen consultatieronde heeft veel bijgedragen aan themakeuzes, context en focus.

Zo was polarisatie in de afgelopen jaren al een groeiende zorg; inmiddels is er behoefte aan meer inzicht in en kennis over een tegenbeweging, die gericht is op veerkracht en verbinding. Diverse respondenten spreken van het belang van een groter, met feiten en voorbeelden onderbouwd verhaal over samenleven in diversiteit. Onder gemeenten bestaat een groeiende behoefte aan diversiteitsbeleid; ze willen van elkaar kunnen leren en vragen aan KIS dit te faciliteren. Uit kringen van mensen met een migratieachtergrond klinkt de roep om beter gehoord te worden en meer van hun expertise gebruik te maken.

KIS zet ook in 2021 verder in op het opbouwen van een duurzaam en hoogwaardig netwerk. Daarbij willen we de in 2020 opgestarte KIS-community verder uitbouwen. Deze community is een netwerk van ervaren en betrokken professionals met speciale expertise op onze thema's. Daartoe behoren ook de praktijkdeskundigen uit kringen van mensen met een migratieachtergrond. Naast het benutten van hun kennis en ervaring voor de kwaliteit van het werk van KIS, zien we de meerwaarde in het creëren van een netwerk voor verandering. We brengen de leden samen, faciliteren het leren van elkaar en hopen op een olievlekwerking in de samenleving. Op deze wijze willen we een nieuwe stap zetten in het vergroten van de impact van onze eindproducten. Deze komt bovenop de gerichte aandacht voor de impact van onze projecten van ideeënvorming, projectbeschrijving, uitvoering tot afronding en nazorg.

Met het voorliggende werkprogramma 2021 hoopt KIS een waardevolle bijdrage te leveren aan oplossingen voor de integratie- en diversiteitsvraagstukken van deze tijd.

Covid-19

In 2020 hebben we met zijn allen te maken gekregen met de gevolgen van Covid-19. Voor KIS betekenen de beperkingen die hiermee gepaard gaan, naast een initiële vertraging, vooral dat een groot deel van de fysieke activiteiten moeten worden omgezet naar online alternatieven. In een enkel geval is een heel onderwijsproject naar 2021 doorgeschoven, omdat de betrokken scholen aangaven onvoldoende tijd te kunnen vrijmaken in 2020. De ervaringen laten echter zien dat het overgrote deel van de KIS-activiteiten indien nodig ook online kunnen worden uitgevoerd en dat de hoofddoelstellingen van KIS ook met beperking van fysieke contacten gerealiseerd kunnen worden. Bij de opzet van de in het voorliggende werkplan beschreven onderdelen van het KIS2021-programma is hier ook al zoveel mogelijk rekening mee gehouden. In dit werkplan zullen we niet bij elk onderdeel apart ingaan op mogelijke effecten of beperkingen van Covid-19 op de uitvoering. Aangezien het de verwachting is dat het virus helaas ook in 2021 nog bij ons zal zijn, zullen we net als in 2020 nauwgezet de voortgang van alle onderdelen van KIS monitoren en, waar nodig, na afstemming met het ministerie van SZW bijsturen.

Kennisprojecten op zeven thema's

De opbouw van het programma bestaat, net als de voorgaande jaren, ten eerste uit concrete onderzoeks-, ontwikkel- en implementatieprojecten. De opzet van deze projecten is in dit werkplan opgenomen. Hierbij is de kennisfilosofie van KIS (de zogenoemde kennislemniscaat) gehandhaafd. Vanaf 2020 werken we met zeven in plaats van vier inhoudelijke thema's. De zeven onderstaande thema's zijn strakker afgebakend, zodat er binnen de thema's meer focus en samenhang ontstaat. Het gaat om de volgende thema's, die verder in dit werkplan zullen worden uitgewerkt.

Thema's
1. Nieuwe migratie
2. Sociale stabiliteit
3. Intercultureel vakmanschap
4. Onderwijs
5. Arbeidsmarkt
6. Jeugd en opvoeding
7. Zelfbeschikking en emancipatie

Naast het werkprogramma kent ons kennisplatform een aantal functies om beter, directer en relevanter in te kunnen spelen op de dynamiek rond migratie en integratie in onze samenleving. Deze worden hieronder kort uiteengezet.

Het portaal: flexibel inspelen op vragen uit de samenleving

Aanvullend op de projecten in dit werkplan, zullen gedurende 2021 vanuit de portaalfunctie van KIS projecten worden opgezet. Zowel (lokale) overheden, bedrijven als maatschappelijke organisaties kunnen verzoeken indienen om projecten op te starten. Deze moeten gericht zijn op maatschappelijke vraagstukken binnen de focus van KIS die een breder maatschappelijk belang hebben en die niet door andere partijen worden opgepakt. Met deze functie kan KIS flexibel inspelen op de kennisbehoefte vanuit het veld van professionals en beleidsmakers en de bredere samenleving.

Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling

Naast het ontwikkelen en benutten van kennis in concrete projecten, bestaat het KIS-programma uit activiteiten gericht op verbinding, signalering en netwerkontwikkeling. De kern van dit deel van het programma is contact met en uitwisseling van kennis met relevante partijen in het brede werkveld van KIS: immigratie, integratie en diversiteit. Uiteindelijk gaat het erom dat het platform kennis levert, waardoor de samenleving beter is geïnformeerd en zich kan door ontwikkelen als democratische rechtsstaat die iedereen gelijke kansen biedt. Daartoe zetten we in 2021 enkele initiatieven voort die we in 2020 zijn gestart.

Om te beginnen zetten we verder in op de ontwikkeling van een KIS-community met zogenoemde associate members. Daarnaast bouwen we verder aan de KIS-online platformfunctie waarin we de meest relevante publicaties van onze kennispartners via KIS.nl zullen ontsluiten. Ook starten we samen met een of enkele kennispartners een synthesestudie op een of meerdere specifieke KIS-onderwerpen. Daarbij wordt naast ontsluiting van bestaande publicaties ook duiding gegeven. Ten slotte gaan we in 2021 verder met de in 2020 opnieuw gevestigde KIS-leerstoel op het terrein van polarisatie en veerkracht.

Binnen dit onderdeel van KIS organiseren we ook de landelijke KIS-jaarbijeenkomst, inhoudelijke kennisateliers en voeren we netwerkgesprekken. Afhankelijk van de mogelijke beperkingen als gevolg van Covid-19 zullen dit fysieke bijeenkomsten zijn of, zoals in 2020, online-bijeenkomsten. Ook vervullen we vanuit deze functie de rol van inhoudelijke expert en brengen we onze kennis en ervaring actief in, bij relevante expertmeetings, strategische overleggen en bijeenkomsten, en in de media.

Verdere inzet op impact en implementatie

In het meerjarenplan wordt benadrukt dat impact en implementatie naar ons idee vooral tot stand komen in samenwerking met andere intermediaire partijen en netwerken. Meer inbreng vanuit verschillende perspectieven helpt de aansluiting bij de stakeholders te optimaliseren en draagt eraan bij dat de resultaten van het project in vruchtbare bodem vallen. Daarnaast ervaren we de blijvende opgave om KIS als bekend en toegankelijk kennisplatform met een eigen positie, netwerk en bereik steviger neer te zetten. Daarom zal de koers van de afgelopen twee jaar van het versterken en verbreden van het KIS-netwerk worden doorgezet en geïntensiveerd.

Communicatie

De genoemde activiteiten worden ondersteund en versterkt door een actieve inzet op communicatie van het programma als geheel en specifieke projecten, activiteiten en producten. De vernieuwde KIS-website, www.KIS.nl vormt hierbij een belangrijke schakel en zal onze zichtbaarheid, vindbaarheid en ons bereik verder vergroten.

Opbouw van het werkplan

De uitwerking van de genoemde functies van KIS is in het voorliggende werkplan opgenomen. In hoofdstuk 2 beschrijven we de functies op hoofdlijn. In hoofdstuk 3 werken we vervolgens onderdeel A (Ontwikkeling en benutting van geobjectiverde wetenschappelijk verantwoorde kennis) op projectniveau verder uit. Het communicatieplan beschrijven we in meer detail in hoofdstuk 4. De begroting van KIS 2021 presenteren we in hoofdstuk 5.

Het ministerie van SZW laat KIS in 2020 door een extern bureau evalueren. In januari 2021 wordt de eindrapportage opgeleverd. Met het ministerie is afgesproken dat KIS op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie een voorstel doet voor eventuele wijzigingen in het werkplan van 2021. Hoewel het lastig is om vooraf veel ruimte open te houden in afwachting van wat de evaluatie gaat opleveren verwacht KIS dat er wel mogelijkheden zullen zijn om bij te sturen in het werkplan. Dit zal wel afhankelijk zijn van het soort en de omvang van de aanbevelingen. Het voorstel van KIS wordt in een directieoverleg van KIS en het ministerie in januari of februari 2021 besproken.

2

De functies en hoofdlijnen van het programma

Het Kennisplatform Integratie & Samenleving is er om bij te dragen aan de kwaliteit van de Nederlandse samenleving, die een steeds grotere diversiteit in etnische samenstelling kent. Dit doen we door kennis te ontwikkelen op het brede terrein van integratie en samenleving, deze te verspreiden en een verbindende rol te vervullen.

Net als in het voorgaande jaar richten we ons in 2021 op de volgende zeven thema's:

1. *Nieuwe migratie* heeft betrekking op de vraagstukken die samenhangen met de komst, vestiging en integratie van nieuwkomers in onze samenleving. Nieuwkomers zijn arbeidsmigranten, vluchtelingen, maar ook gezinsvormers en -herenigers.
2. *Sociale stabiliteit* heeft betrekking op vraagstukken rondom polarisatie. Het versterken van initiatieven gericht op verbinding in de samenleving, het aanpakken van discriminatie en het ondersteunen van professionals bij het omgaan met polarisatie in buitenstedelijk gebied, zijn speerpunten.
3. *Intercultureel vakmanschap*.
4. *Onderwijs*.
5. *Arbeidsmarkt*.
6. *Jeugd en opvoeding*.
7. *Zelfbeschikking en emancipatie* (deze vijf thema's vormden tot 2020 gezamenlijk de thema's Inclusie en Participatie).

Bij deze thema's draait het enerzijds om inclusie en toegankelijkheid van instellingen/organisaties. We willen bijdragen aan de toerusting van instellingen en instituties om beter om te gaan met diversiteit. Het tegengaan van (onbedoelde) uitsluiting en discriminatie is een speerpunt. Anderzijds gaat het bij deze thema's over participatie. Er wordt gekeken naar wat zij nog nodig hebben en zelf doen om evenredig en gelijkwaardig mee te doen in de Nederlandse samenleving. Speerpunten zijn onder meer de positie van (jonge) mensen met een migratieachtergrond op de arbeidsmarkt en zelfbeschikkingsrecht.

Bij al deze thema's is steeds de vraag: welke kennis is nodig en hoe kan deze kennis ten goede komen aan een oplossing van de meest prangende actuele vraagstukken op het terrein van integratie en samenleving? Onze werkwijze valt schematisch weer te geven in de figuur van de kennislemniscaat: we ontwikkelen kennis door in praktijken onderzoek te doen en nieuwe aanpakken en instrumenten te beproeven, we analyseren de uitkomsten en verbinden die met al beschikbare kennis, we vertalen de inzichten in adviezen, handreikingen en dergelijke, om die vervolgens met de praktijk te beproeven en te evalueren. Zo ontstaat een doorlopend lerende praktijk, waarbij (veelal lokale) kennis wordt verbonden met landelijke kennis, en waar ook anderen weer van kunnen leren.

Zoals in ons meerjarenprogramma is vastgesteld, streven we naar maximale impact van onze kennisproducten voor een inclusieve samenleving. We versterken daartoe het proces rond kennisontwikkeling op behoefte, duiding, probleemstelling en urgentie. Stakeholders variëren van afnemers tot degenen die moeten bewegen en invloedrijke supporters kunnen zijn, en we zoeken naar oplossingsrichtingen en mogelijkheden om de kennis en ervaringen een vaste plek te geven.

We hebben ervoor gekozen om bij alle projecten die in het programma ontwikkeld worden (zowel in het werkplan als vanuit de portaalfunctie) te zoeken naar de beste manier om de resultaten in samenwerking met het veld te implementeren. Implementatie en het realiseren van impact met de ontwikkelde kennis lopen dwars door alle activiteiten van het programma heen. Meer nog dan hiervoor leggen we in 2021 (het laatste jaar van de tweede periode van KIS) de focus op het verspreiden, toepassen/implementeren van de in de afgelopen jaren ontwikkelde kennis en producten (zoals trainingen en handreikingen). Hieronder lichten we de onderdelen van het programma toe.

A. Ontwikkeling en benutting van wetenschappelijk verantwoorde kennis

De dynamiek en complexiteit van de integratie- en diversiteitsthema's vraagt om de permanente inbreng van kennis die uitvoering en beleid kan steunen bij de keuzes die moeten worden gemaakt. Daarvoor is neutraliteit en het streven naar objectieve kennis een noodzakelijke voorwaarde - het gaat bij het Kennisplatform om meer dan een mening. Het gaat altijd over onderzoek naar de effectiviteit van interventies en de gevolgen van maatschappelijke condities voor sociale processen op het gebied van integratie en diversiteit. En om informatieverzameling van nieuwe ontwikkelingen en het delen van *best practices*. Ook gaat het over het leren van concepten en inzichten uit de wetenschappelijke literatuur. Kennisontwikkeling is in de basis een proces van kenniscirculatie dat individuele, lokale of collectieve kennis ophaalt, deelt en verrijkt. Als kennisplatform combineren wij kennisontwikkeling met het bevorderen van de benutting van die kennis om bij te dragen aan het proces van integratie van Nederlanders met een migratieachtergrond.

Doel van de ontwikkeling van geobjectiveerde, wetenschappelijk verantwoorde kennis is ook dat deze een bijdrage levert aan de maatschappelijke discussie en impact heeft op de ontwikkeling van sociaal beleid en de uitvoering daarvan in de praktijk. Juist in een veld dat zo gekenmerkt wordt door veronderstellingen en gevoelens van verlies en angst bij de een, en gevoelens van meten met twee maten en achterstelling bij de ander, is het nodig om onafhankelijke kennis te ontwikkelen die een bijdrage kan leveren aan het verkleinen van een impasse. We willen een bijdrage leveren aan de bewustwording en gedragsverandering en verbeterprocessen op gang brengen (zie bericht aan de minister 2015-2018). Dit doen we door begrippen als wederkerigheid en begrijpen dat een land dat diversiteit omarmt economisch en sociaal-cultureel welvarender wordt, verder te ontwikkelen en beproeven. KIS ontwikkelt daarom nieuwe kennis, die gericht wordt verspreid, die impact heeft op sociaal beleid en geïmplementeerd wordt in de praktijk. We doen dit door middel van:

- Het ontwikkelen van betrouwbare informatie en nieuwe kennis op het terrein van integratie en samenleving. We doen dat door middel van kwalitatief en kwantitatief toegepast onderzoek naar vraagstukken op het terrein van integratie en samenleving.
- Het voorzien in objectiverende informatie ten behoeve van de diagnose van de problematiek (wat is het probleem) en mogelijke behandeling (toegepast onderzoek over hoe te reageren op de geobjectiveerde probleemanalyse).
- Het bevorderen van de benutting van die kennis, door het samen met partijen uit de praktijk ontwikkelen en beproeven van bruikbare instrumenten (handreikingen, trainingen, interventies en dergelijke). Daarmee willen we een impuls geven aan een pluriforme, vitale en stabiele samenleving.
- KIS is gericht op de ontwikkeling van nieuwe kennis of doorontwikkeling van bestaande kennis en de implementatie daarvan. De focus ligt daarbij op vraagstukken die (nog) niet door anderen worden opgepakt. Daarin wil KIS onderscheidend en agenderend zijn.

B. Portaalfunctie

Naast de projecten die in het voorliggende werkplan genoemd worden, hebben wij de mogelijkheid om actuele kennisvragen die in de samenleving spelen, in de loop van het jaar op te pakken. In de afgelopen jaren zien we dat gemeenten, maatschappelijke organisaties, professionals en organisaties van mensen met een migratieachtergrond ons goed weten te vinden. Zij hebben behoefte aan gerichte informatie over integratie- en diversiteitsvraagstukken waar zij mee te maken krijgen. In een complexe omgeving vervult kennis steeds meer een richtinggevende rol. Een portaalfunctie past bij een kennisfunctie in een informatie-gedreven samenleving. In het portaal moet geschakeld kunnen worden tussen vragen, vraagstukken en academische problemen.

Wij beantwoorden kleine en middelgrote vragen van diverse partijen en sectoren in de samenleving op maat. Voor het beantwoorden van complexe vragen worden portaalprojecten uitgevoerd. In 2021 zullen we naar verwachting circa achttien portaalprojecten uitvoeren. Dit blijkt reëel op grond van de gegevens van de afgelopen jaren. De Portaalcommissie, beoordeelt of wij wel of niet investeren in de beantwoording van een complexe kennisvraag op grond van vastgestelde criteria. De commissie bestaat uit interne leden vanuit KIS en externe leden, waaronder vertegenwoordigers van het ministerie van SZW. Over kleine en middelgrote vragen beslist de coördinator van het portaal. Deze werkwijze bevat goed en zetten we in 2021 voort. KIS kijkt per portaalproject of cofinanciering door betrokken partijen mogelijk en wenselijk is. Om goed te kunnen bepalen wanneer cofinanciering vanuit de vraagsteller echt wenselijk is, worden criteria opgesteld. Deze zullen begin 2021 door de portaalcommissie worden vastgesteld. Het ministerie van SZW kan zelf ook aanvrager van portaalprojecten zijn.

Mede door de toenemende bekendheid van KIS en het Portaal was in 2020 het portaal-budget al voor de zomer grotendeels toegekend. Om te zorgen dat in de tweede helft van 2021 ook nog projecten gestart kunnen worden, reserveren we een budget van circa € 30.000,-, voor (de start van) circa twee tot vier projecten. Op basis van de ervaring van 2020 reserveren we geen groter deel van het budget, omdat de effectieve uitvoerperiode tot het einde van het jaar relatief kort is. Het is belangrijk om nog wel projecten in het lopende jaar te kunnen opstarten, maar niet per se om ze al helemaal af te ronden. Tevens is het de ervaring dat er in de tweede helft van het jaar relatief weinig aanvragen binnenkomen.

Het portaal biedt:

1. Vraagbaakfunctie: het bieden van objectiverende informatie ten behoeve van vragen die leven bij de stakeholders. De behandeling van deze vragen gaat via een intake en is gericht op maatwerk. Afhankelijk van de vraag wordt een voorstel gemaakt om gewenste kennis te leveren. Indien nodig moet er zeer snel gehandeld kunnen worden (bijvoorbeeld in geval van Kamervragen). Benadrukt moet worden dat het hier gaat om een ondersteunende functie, het poneren van een vraag in het portaal kan niet in de plaats komen van het werk van gemeenten en organisaties zelf. Voor portaalprojecten is het een voorwaarde dat het om een kennislacune gaat en dat er een breed maatschappelijk belang mee gediend wordt.
2. Kennismakelaar: het portaal biedt ons de mogelijkheid om te bemiddelen tussen kennisvragers en kennisleveranciers. Er wordt verticaal geschakeld tussen vragen, vraagstukken en academische programma's zoals van universiteiten, CBS of SCP.

C. Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling

Ter ondersteuning en versterking van het ontwikkelen en benutten van kennis in concrete projecten, bestaat het KIS-programma uit activiteiten gericht op verbinding, signalering en netwerkontwikkeling. De kern hiervan is het vergroten van de impact op beleid en praktijk door het programma aan te laten sluiten bij de beleids- en praktijkvragen rond integratie- en diversiteitsvraagstukken. Daarnaast is van belang dat de ontwikkelde kennis, ervaringen en contacten worden uitgewisseld met de relevante partijen in het veld en dat netwerken worden uitgebouwd. De functie van verbinding, signalering en netwerkontwikkeling maakt net als communicatie integraal onderdeel uit van de strategie voor impact en implementatie.

De werkwijze van KIS is erop gericht om onderzoeks- en projectresultaten te leveren die er toe doen en die goed bruikbaar zijn. Daarvoor is nodig dat KIS goede antennes heeft voor wat er in de sectoren van de samenleving speelt en goed inzicht heeft in het maatschappelijke krachtenveld. Een breed en divers netwerk is hiervoor onontbeerlijk, evenals voor het zorgen voor draagvlak. Daarbij is de verbinding van het kennisplatform met de praktijk en de signalering van relevante trends en ontwikkelingen een belangrijk element van de gehanteerde kennislemniscaat. Onder de noemer "verbinding, signalering en netwerkontwikkeling" hebben we goed oog voor:

- Politiek-maatschappelijke ontwikkelingen.
- Stand van de wetenschap, nationaal en internationaal.
- De positie van diverse groepen in de samenleving.
- De bestuurlijke realiteit.
- De praktijk van professionals.

Dat doen we door een daarbij aansluitend netwerk te ontwikkelen, te onderhouden en te benutten. Op deze wijze verkrijgen we:

- Kennisontwikkeling die aansluit bij de ontwikkelingen die gaande zijn in de maatschappij en in het overheidsbeleid.
- Kennisontwikkeling die aansluit bij de dilemma's zoals die door de relaties in het veld worden ervaren.
- Kwaliteit door maatschappelijke vraagstukken en de wetenschap te verbinden.
- Een podium voor diverse experts om visievorming te ondersteunen door het schrijven van opiniërende stukken op basis van verkenningen of reeds bestaande kennis, of op basis van actualiteiten en signalering in de praktijk.
- Een grotere (naams)bekendheid en impact van de inzet van KIS.

Activiteiten

Het onderdeel Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling bestaat in 2021 uit de volgende concrete producten en activiteiten:

- a. Platformfunctie
- b. Jaarbijeenkomst
- c. Kennisateliers
- d. KIS-community
- e. Expertrol KIS
- f. Netwerk- en consultatiegesprekken
- g. Raad van advies (verankering)
- h. Leerstoel KIS
- i. KIS-wijkmonitor
- j. Platform Eer en Vrijheid

a. Platformfunctie

We bouwen in 2021 verder aan de in 2020 gestarte online platformfunctie, gericht op het ontsluiten van de meest relevante publicaties van onze kennispartners. Zowel bij de oprichting van KIS als in de evaluatie van Berenschot werd het belang gezien van KIS als “een centrale vindplaats voor kennis op het gebied van integratie” en “een platform waar gebruikers kennis kunnen halen én brengen”.

KIS wil invulling geven aan de behoefte in het veld aan een plek waar wetenschappelijke en praktische kennis op het terrein van integratie en inclusie te vinden is. Gebruikers kunnen hier kennis halen én brengen. Het is een plek waar nieuwe ontwikkelingen worden gesignaleerd en waar experts worden samengebracht om kennis te delen en verder te verspreiden. Er zijn veel relevante organisaties waarmee wij de platformfunctie zouden kunnen vormgeven.

In 2020 zijn we begonnen met de eerste gesprekken met vijf kennisorganisaties en hebben we verkend op welke manier we het platform vorm willen geven. We zetten in 2021 in op een platformfunctie met twee onderdelen:

1. Via KIS.nl ontsluiten we publicaties en andere kennisproducten van andere kennisinstellingen. Daarmee creëren we een digitale plek waar geïnteresseerde professionals en anderen terecht kunnen voor actuele en relevante kennis op de thema's van diversiteit, inburgering, integratie en inclusie. Uitgangspunt daarbij is dat KIS op basis van op te stellen criteria een selectie maakt van de publicaties. Daarbij zetten we vooral in op relevantie en niet op volledigheid (in verband met de grote omvang van de tijdsinzet die dat laatste zou vergen). Naast het verder uitwerken van de afspraken met de partijen die we in 2020 hebben gesproken, gaan we in navolging van 2020 gaan we uit van een groeimodel waarbij we inzetten op een geleidelijke groei met vijf tot acht kennisinstellingen eind 2021 die actief of passief bijdragen aan de vulling van het online platform. Er van uitgaande dat het per partij jaarlijks om enkele publicaties/producten gaat, is het de verwachting dat we in 2021 tussen de vijftien en vijfentwintig publicaties/producten via de platformfunctie ontsluiten. We zien 2021 echter ook als jaar om concrete praktijkervaring op te doen en ook een beter beeld te krijgen van de aantallen publicaties/producten die we op deze manier kunnen ontsluiten.
2. Naast het direct ontsluiten van kennis van andere partijen zetten we ook in op het samen met een of enkele kennispartners (bijvoorbeeld universiteiten en/of instellingen uit de landelijke kennisinfrastructuur zoals planbureaus) samenbrengen en duiden van de belangrijkste kennis op een specifieke KIS-onderwerpen. In een dergelijke synthesestudie brengen we bestaande publicaties samen, ontsluiten deze en voegen daar een overkoepelende analyse aan toe. De keuze voor het thema wordt aan het begin van het jaar in afstemming met de betreffende kennisinstellingen gemaakt.

b. KIS-jaarbijeenkomst voor opinie en debat

Ook in 2021 organiseren we weer een landelijke bijeenkomst waarin naar aanleiding van de uitkomsten van de projecten een aantal presentaties wordt gehouden en workshops worden gegeven rondom maatschappelijke vraagstukken op het gebied van integratie en diversiteit. Doel van de bijeenkomst is KIS en de ontwikkelde kennis (door KIS en andere partijen) te presenteren en partijen in het KIS-domein samen te brengen. Hiermee vervult deze bijeenkomst een belangrijke rol bij het verbinden en signaleren, en het onderhouden en uitbouwen van het KIS-netwerk en de KIS-community. Beoogde deelnemers zijn werkzaam bij onder meer de landelijke en lokale overheid, maatschappelijke organisaties, zorg- en hulpverlening, wetenschap en het bedrijfsleven om daarmee de impact van de ontwikkelde kennis en de uitbreiding van het KIS-netwerk te faciliteren.

We zetten voor 2021 in op een fysieke bijeenkomst, zoals we tot 2020 gewend waren, zodat ook de belangrijke netwerkfunctie van KIS en de bijeenkomst goed tot zijn recht kan komen. Uiteraard is dit afhankelijk van de mogelijke beperkingen als gevolg van Covid-19, we zullen hier bij de timing van de bijeenkomst rekening mee houden. In het geval van te veel beperkingen zullen we net als in 2020 inzetten op een online alternatief.

In lijn met het afgelopen jaar zullen we tijdens de jaarbijeenkomst opnieuw een podium bieden aan onze samenwerkingspartners. Door een groter deel van het programma te laten invullen door externe partijen denken we dat we verder kunnen bijdragen aan het leggen van verbindingen en KIS meer kunnen positioneren als centrale partij bij het uitwisselen van kennis over de thema's rondom integratie en diversiteit.

c. *Thematische en/of regionale kennisateliers*

Vanaf het eerste jaar van KIS brengen we rond bepaalde problemen en kansen betrokkenen samen om te werken aan ideeënuitsluiting, aanpakken en afspraken. Deze kennisateliers hebben meerdere functies: het overdragen van kennis naar het veld, het verzamelen van kennis uit het veld ten behoeve van de kennisnetwerkstructuur en het faciliteren van ontmoeting en netwerkontwikkeling. In 2021 organiseren we weer drie kennisateliers voor uiteenlopende groepen en rond diverse thema's. In het verlengde van deze ateliers zullen interviews en artikelen worden geproduceerd en waar wenselijk zullen we de pers benaderen. Waar mogelijk sluiten we aan bij regionale en/of thematische initiatieven van partijen in het veld. Hiermee kan met een zelfde inspanning meer worden bereikt. Het streven is om twee kennisateliers voor de zomer te houden. Afhankelijk van mogelijke beperkingen als gevolg van Covid-19 zullen de bijeenkomsten een online vorm krijgen.

d. *KIS-community*

Zoals is vastgelegd in *Meerjarenplan KIS 2018-2022*: Impact in integratie intensiveren we sinds 2018 onze inzet op dit vlak. Gevolg gevend aan de wens van veel netwerkpartners om meer structureel contact te houden met KIS zijn we in 2020 met de KIS-community gestart. We werken daarbij met een model van Associate Membership (dat eerder al door Movisie voor het sociale domein is ontwikkeld). Er vindt kruisbestuiving plaats tussen de algemene expertise van het sociaal domein en de specifieke expertise op het gebied van integratie, inclusie en samenleven. Het gaat daarbij om beleidsmedewerkers, ervaringsdeskundigen, afdelingshoofden of teamleiders en uitvoerende professionals die zich bezighouden met vraagstukken op het gebied van inclusie, integratie en samenleven.

Het uitgangspunt van de KIS-community luidt: KIS draagt bij aan de kwaliteit van de Nederlandse samenleving tegen de achtergrond van de grote diversiteit in de etnische samenstelling van de bevolking door het doen van onderzoek, het agenderen van vraagstukken en het leveren van praktische producten en ondersteuning. De Associate Members (KIS-members) zijn ervaren en getalenteerde professionals die zich bezighouden met maatschappelijke vraagstukken waarbij zij hun speciale expertise op het gebied van inclusie, integratie en samenleven inzetten.

In 2020 heeft de lancering van de KIS-community plaatsgevonden en zijn de eerste KIS-members geworven. We bouwen de community geleidelijk verder uit via een groeimodel, waarbij de ambitie is te groeien tot 30 leden in 2021. We organiseren twee (eventueel online) netwerkbijeenkomsten. De inzet is om zo concreet mogelijk van elkaars expertise te kunnen profiteren. Daarbij denken we aan:

- Experts verbinden aan concrete projecten (waaronder jaarbijeenkomst en kennisateliers);
- Experts betrekken bij consultatieronde;
- Drie themagroepen met leden die rond dat thema zaken op hun eigen manier nader uitwerken. KIS zal dat faciliteren en ook verbonden blijven zodat ook kennis en expertise van KIS hierin goed benut wordt.;
- Besloten LinkedIn- en Whatsapp-groepen.

e. *Agenderen van vraagstukken en actieve expertrol*

Ook in 2021 zullen we blijvend inzetten op deelname aan strategisch belangrijke expertmeetings, conferenties, lezingen, workshops en strategische netwerken en in de media. We zullen onze specifieke kennis en expertise inbrengen in belangrijke expertmeetings, conferenties, lezingen, workshops en dergelijke, en bij strategische netwerken zoals de G40¹ (sociale pijler). Door nadrukkelijker aanwezig te zijn op relevante bijeenkomsten en in dergelijke netwerken, werken we aan verschillende doelen: het delen en opdoen van kennis, het uitbouwen van het netwerk, het uitbouwen de (naams)bekendheid van KIS en het agenderen van belangrijke integratie en diversiteitthema's en daarmee het genereren van meer impact. Op deze manier zijn we in staat de ontwikkelde kennis en expertise meer naar buiten te brengen en vice versa!

Vanuit deze activiteit zetten we ook in op extra verbinding en impact via de media bij strategische projecten. In de afgelopen jaren is gebleken dat onderwerpen die KIS behandelt soms breed in de maatschappij leven en in die gevallen vaak op de nodige media-aandacht kunnen rekenen. Van tevoren is niet met zekerheid vast te stellen bij welke thema's of projecten dit het geval zal zijn. De ervaring van de

¹ Dit stedennetwerk betreft de vroegere G32-gemeenten. Door het toenemende aantal steden in de G32 is gekozen voor een nieuwe naam: de G40. Zie de website van het G40 Stedennetwerk: <https://www.g40stedennetwerk.nl/>.

afgelopen jaren leert dat enkele projecten per jaar volop in de belangstelling komen te staan. Met dit onderdeel van de verbindingfunctie willen we maximaal kunnen inzetten bij deze strategische mediamogelijkheden.

f. Netwerkontwikkeling en consultatiegesprekken en- bijeenkomsten

In het afgelopen jaar is vanuit KIS met personen gesproken over hun ideeën over de belangrijkste maatschappelijke thema's en trends die, onderbouwd met kennis, geagendeerd zouden moeten worden en aan welke kennis of producten zijzelf behoefte hebben. Er is onder meer gesproken met mensen van gemeenten (bestuur, beleid en uitvoering), zelforganisaties, van mensen met een migratieachtergrond, belangenorganisaties, stichtingen, bedrijfsleven, wetenschappers en ministeries.

De netwerk- en consultatiegesprekken hebben de afgelopen jaren naast inzichten rondom het KIS-werkplan ook een beeld van het netwerk en van de mogelijkheden om dat te verbreden opgeleverd. Dit heeft onder andere geleid tot ideeën voor het opzetten van de KIS-community. Om binnen het KIS2021-werkplan verder ruimte te maken voor de Platformfunctie en de KIS-community en omdat er overlap is met deze beide activiteiten, zullen we in 2021 het aantal afzonderlijke consultatiegesprekken terugbrengen naar tien gesprekken. We zullen in ieder geval de bestaande klankbordgroep voor het thema Sociale stabiliteit voortzetten. Ook zetten we in samenwerking met SZW/S&I verder in op het ontwikkelen van het netwerk met beleidsmakers van andere departementen, en dan met name VWS, J&V en OCW. Dit is onder meer van belang omdat veel KIS-producten en -projecten op de beleidsterreinen van deze departementen liggen.

g Raad van advies

In 2017 is een raad van advies ingesteld van gezaghebbende personen die meedenken over de ontwikkeling van de kennisfunctie en -behoefte in de samenleving. Het gaat hier om prominente vertegenwoordigers van het maatschappelijk veld in de sfeer van arbeid, onderwijs, veiligheid en dergelijke. De raad van advies bevordert intern de actualiteit en de kwaliteit van de kennisfunctie en straalt naar buiten toe de betekenis van het platform uit. De namen van de leden van de huidige raad van advies zijn in de bijlage opgenomen.

h. KIS-leerstoel

Als kennisplatform, gericht op de wetenschappelijke ontwikkeling en implementatie van kennis op het gebied van integratie en diversiteit, is een goede relatie met de wetenschap van belang. Naast de samenwerking op individuele projecten en de diverse contacten in het kader van gesprekken en bijeenkomsten vanuit de functie van verbinding, signalering en netwerkontwikkeling, zetten we hier sinds 2020 ook weer op in met de bijzondere leerstoel Polarisatie en veerkracht aan de VU. Met de leerstoel wordt de band met de universiteit en de daar bestaande *body of knowledge* versterkt. De leerstoel sluit aan bij het Polarization Lab van het Institute for Societal Resilience van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Vrije Universiteit.² Voor 2021 is vanuit de leerstoel in samenwerking met de VU een conferentie over het onderwerp Polarisatie en veerkracht voorzien.

i. KIS-wijkmonitor

De Buurtmonitor Integratie was een openbaar informatiesysteem van het ministerie van SZW en bestond sinds 2015. Met die monitor was het mogelijk om tot op buurtniveau op twintig indicatoren de stand van zaken en ontwikkelingen over integratie in te zien.

Op verzoek van het ministerie van SZW heeft KIS in 2020 de Buurtmonitor Integratie overgenomen en doorontwikkeld tot de KIS-wijkmonitor. Uit de vooraf uitgevoerde verkenning bleek dat een dergelijke monitor vooral zinvol is met twee extra producten: een instrument waarbij op basis van een beperkt aantal indicatoren snel inzicht kan worden gegeven in de stand van zaken ten opzichte van andere gemeenten en/of wijken. Daarnaast zal de benutting ervan toenemen indien er ook maatwerk kan worden geleverd op basis van de vraag vanuit de gemeente.

² De KIS-leerstoel zal net als in 2020 via een separate subsidie vanuit het ministerie van SZW worden gefinancierd en is niet opgenomen in de begroting van dit KIS 2021-werkplan.

De beoogde doorontwikkeling van de monitor die is voorzien voor de jaren 2020 en 2021 bestaat uit drie modules:

- Module 1 bestaat uit een aanpassing van de visuele weergave (user interface) van de monitor en enkele door te voeren aanpassingen aan de huidige indicatoren en vergelijkingsmogelijkheden (uitgevoerd in 2020);
- Module 2 betreft de inhoudelijke ontwikkeling van een of twee nieuw aan de monitor toe te voegen indicatoren (uit te voeren in 2021).
- Module 3 (uit te voeren in 2020 en 2021) omvat:
 - a. jaarlijks routinematig onderhouden en updaten van de cijfers en
 - b. activering van eindgebruikers om de bekendheid en het gebruik van de monitor te vergroten en eindgebruikers te ondersteunen bij het gebruik van de monitor en de interpretatie van de cijfers.

In bijlage 1 is een verdere toelichting op de modules 1 en 3 opgenomen.

In 2020 worden de modules 1 en 3 uitgevoerd, resulterend in een nieuwe online versie eind 2020. In 2021 zal de jaarlijkse update en de reguliere activering van eindgebruikers (module 3) worden uitgevoerd. Per november 2020 zijn KIS en SZW nog in overleg over de gewenste doorontwikkeling van de monitor. Opties zijn onder meer:

1. de doorontwikkeling met module 2 zoals oorspronkelijk gepland (met twee nieuwe indicatoren) of
2. naast een beperktere inhoudelijke doorontwikkeling (met 1 indicator) meer inzetten op het vergroten van de bekendheid van de monitor en de activering van eindgebruikers.

De afspraak is dat KIS een bespreeknotitie opstelt waarin de belangrijkste inhoudelijke en procesmatige vraagstukken worden behandeld evenals een voorstel voor de verdere ontwikkeling. In een directieoverleg van KIS en het ministerie van SZW in januari 2021 wordt een besluit genomen of en zo ja op welke manier verdere doorontwikkeling en extra inzet op activering van eindgebruikers wordt ingezet. De additionele financiering hiervoor vanuit het ministerie van SZW is daarmee onder voorbehoud van de nog te nemen go-no-go beslissing.

j. Platform Eer & Vrijheid

In 2018 heeft KIS de organisatie van het Platform Eer & Vrijheid op verzoek van het ministerie van SZW overgenomen. Dit platform is gericht op de problematiek van gender-gerelateerd geweld en het gebrek aan zelfbeschikking van individuen. We zien de meerwaarde van dit grote en diverse platform om onderwerpen te agenderen, kennis te delen en om kennis en vraagstukken die in de praktijk leven, te verzamelen. Net als in de afgelopen jaren zetten we dit platform in 2021 voort en zullen we de opzet integreren in de projecten die wij op deze onderwerpen uitvoeren en ook de verbinding met de KIS-community leggen. Daarmee willen we bijdragen aan de samenwerking van partijen in het veld om deze problemen aan te pakken. We zien dit platform, waar KIS sinds 2018 al een centrale rol in speelt, ook in lijn met de ambitie van de verdere ontwikkeling van de KIS-community.

Op verzoek van het ministerie van SZW zullen we het platform in 2021 ook door een externe partij laten evalueren. We stellen hiertoe een begeleidingscommissie in, bestaande uit vertegenwoordigers van KIS en het ministerie van SZW.

D. Communicatie

Met de ontwikkelde kennis wordt in zowel de werkplanprojecten als in de portaalprojecten een maximale impact op beleid en praktijk beoogd. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om de implementatie van nieuw of doorontwikkelde methoden voor professionals, om nieuwe inzichten die bijdragen aan effectiever gemeentelijke beleid voor de integratie van nieuwkomers of het agenderen van onderwerpen die tot nu toe door beleid en praktijk onvoldoende zijn opgepakt. Daarnaast heeft de communicatie een belangrijke functie in het genereren van publiciteit en (digitaal) vormgeven van de KIS-projecten. Een uitwerking van het KIS2021 communicatieplan is opgenomen in hoofdstuk 4.

E. Programmaleiding en coördinatie, samenwerking en programmaontwikkeling

Het Kennisplatform Integratie & Samenleving bestaat uit een aantal grotere en kleinere projecten, een reeks aan activiteiten gericht op verbinding, signalering en netwerkontwikkeling en uitgebreide communicatie over dit alles. Dit vergt programmaleiding, interne en externe afstemming en coördinatie. De samenwerking tussen het Verwey-Jonker Instituut en Movisie heeft de laatste jaren steeds steviger vorm gekregen en biedt een duidelijke meerwaarde. Op projectniveau is er steeds meer sprake van een gezamenlijke inbreng van beide instituten. Waarbij de combinatie van de onderzoeks- en analysefunctie (die primair ligt bij het Verwey-Jonker Instituut) en de praktijk- en implementatiefunctie (die primair ligt bij Movisie) het mogelijk maakt om gecreëerde eigen kennis direct te benutten en in te zetten voor het veld. Het werken met een vast werkplan, waarin ruimte is gereserveerd voor een flexibel deel om op de vragen van het veld te kunnen inspelen, vergt een sterke coördinatie. Om die coördinatie te laten werken, zijn interne overlegmomenten noodzakelijk en daarnaast de afstemming met het ministerie van SZW. Drie maal per jaar is er een overleg tussen KIS en het ministerie op basis van kwartaalstukken. Daarnaast zijn er twee of drie overleggen op directieniveau.

Onderdeel van deze functie is ook de interne kwaliteitscontrole van de KIS-producten. Hierbij wordt gekeken naar zowel de wetenschappelijke kwaliteit van producten als naar de impact en mogelijkheden voor implementatie van de ontwikkelde kennis.

VERSTERKING IMPACT EN IMPLEMENTATIE

Net als de afgelopen twee jaar zet KIS in 2021 extra in op impact en implementatie van KIS-projecten en -activiteiten. Ook wordt extra ingezet op versterking van het netwerk waaronder de relaties met andere departementen, universiteiten, hogescholen en andere organisaties. Met name om de zichtbaarheid van KIS en de benutting van de kennis en expertise van het platform verder te vergroten. Om te zorgen voor een coherent en effectief impact- en implementatiebeleid is het wenselijk dat we ons daar met aantal medewerkers uit verschillende disciplines op kunnen toeleggen. Naast de aandacht in de verschillende projecten zoals beschreven in dit werkplan is de functie Impact & Implementatie in het platform neergelegd bij een werkgroep. De afgelopen jaren heeft KIS voor de ondersteuning hiervan specifiek een strategisch adviseur Impact & Implementatie ingesteld. In 2021 wordt deze inzet gecontinueerd. Concrete activiteiten zijn het coördineren en voeren van netwerkgesprekken, het vormgeven van KIS-bijeenkomsten, de verder te ontwikkelen KIS-community en KIS-platformfunctie, het adviseren op programma- en projectniveau ten aanzien van het realiseren van impact en implementatie, en het meewerken aan de doorontwikkeling van producten.

3

Thema's en projecten

De onderzoeks- en analysefunctie biedt de wetenschappelijke onderbouwing van het kennisplatform. Het onderzoek is met name gericht op de vraag welke *evidence based* en *practice based* kennis de basis kan vormen voor het nemen van initiatieven of het ontwikkelen van (integratie)beleid. Daarnaast vormt onderzoek een bron van informatie over de maatschappelijke ontwikkelingen en ondersteunt het als zodanig de innovatie in beleid en uitvoering. Onderbouwing en innovatie ondersteunen een integraal kennisproces. De uitvoering van de projecten vindt veelal plaats in nauwe samenspraak met betrokken partijen.

Ook de praktijk- en implementatiefunctie is onderdeel van de kennislemniscaat en van de uit te voeren projecten. Door middel van handreikingen, toolkits, *best practices* of anderszins beogen we, samen met de praktijk, interventies te ontwikkelen en te versterken. In dit hoofdstuk geven we per thema invulling aan de onderzoeks- en analysefunctie en de praktijk- en implementatiefunctie. Eerst behandelen we hoe de ontwikkeling van dit deel van het werkplan tot stand is gekomen. Daarna behandelen we kort de hoofdlijn van de per thema uit te voeren projecten. De uitgebreide projectuitwerkingen zijn in de bijlage opgenomen.

Totstandkoming van de werkplanprojecten KIS2020

Met inzet van alle KIS-medewerkers, onze externe contacten en SZW-S&I zijn de afgelopen maanden veel ideeën opgehaald voor mogelijk door KIS op te pakken vraagstukken. In het begin van het voorjaar is gestart met de consultatieronde onder externe partijen, waarin ook dit jaar veel waardevolle gesprekken zijn gevoerd. Daarnaast leverden lopende KIS-trajecten uiteraard veel inzichten op en ook vanuit SZW-S&I zijn ideeën ingebracht. In mei/juni hebben KIS-medewerkers deze ideeën uitgewerkt en ingedeeld naar de zeven KIS-thema's. Deze zijn vervolgens in verdiepingsgesprekken besproken met medewerkers van SZW-S&I. Van deze gesprekken is verslag gemaakt. De verslagen zijn gedeeld met de betreffende medewerkers van KIS en S&I. Op basis van de uitkomsten van deze gesprekken en van de consultatieronde hebben we nader uit te werken projectideeën opgesteld. Op 22 juni zijn deze voorstellen in een breed KIS-overleg besproken.

In het directieoverleg van 8 juli is besloten over de uit te werken ideeën en zijn nadere keuzes gemaakt over focus van de projecten. De KIS-projectleiders zijn vervolgens aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van de voorstellen. Hierbij hebben zij 1-op-1 afgestemd met de contactpersonen van SZW-S&I.

Uitgangspunten en overwegingen bij de keuzes voor het voorliggende voorstel

Blijvende aandacht voor de breedte van vraagstukken van integratie en samenleven

2021 is alweer het vierde en laatste jaar van de tweede periode van KIS. In de zeven jaar sinds de oprichting van KIS zien we dat veel maatschappelijke onderwerpen en thema's die door het kennisplatform zijn opgepakt continu relevant en actueel zijn gebleven. Denk bijvoorbeeld aan vraagstukken rondom inburgering of polarisatie. Daarnaast zien we dat er vraagstukken zijn die door actuele gebeurtenissen hernieuwde en vaak intensievere aandacht vragen, zoals de aanpak van racisme en discriminatie. Ook voor 2021 gaan we weer uit van inzet op de zeven KIS-thema's om zoveel mogelijk de breedte van maatschappelijke vraagstukken rondom integratie en samenleven te dekken.

Doorzetten bestaande kennislijnen en aandacht voor actuele ontwikkelingen

We bouwen daarbij in 2021 voort op trajecten waar we de afgelopen jaren in hebben geïnvesteerd, om zo continuïteit in de gekozen kennislijnen te houden. Daarnaast zetten we ook in op actuele ontwikkelingen en vraagstukken zoals de genoemde vraagstukken van omgang met discriminatie en racisme. Bij veel vraagstukken vallen bestaande kennislijnen van KIS en actuele vraagstukken overigens samen. Zoals bij de maatschappelijke en politieke aandacht voor informeel moskeeonderwijs, aanpak van stagediscriminatie en vraagstukken rondom zelfbeschikking. Onderwerpen waar we als KIS al langer op inzetten en die in deze periode zeer actueel zijn.

Focus op implementatie en samenwerking met praktijkpartijen

Voor het laatste jaar van deze tweede periode van KIS willen we verder inzetten op de implementatie en toepassing van kennis en tools die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld. Dit betekent niet dat we geen nieuwe kennis ontwikkelen, maar wel dat de focus ligt op het gebruik van al ontwikkelde kennis. Een van de grote uitdagingen daarbij is het laten landen van deze kennis en tools bij partijen en professionals in het veld. In lijn met de koers die we deze tweede KIS-periode zijn ingeslagen zetten we daarbij in 2021 extra in op het verder ontwikkelen van samenwerking met diverse partijen in het veld, waaronder gemeenten, maatschappelijke organisaties, zelforganisaties en organisatie in het sociaal domein.

Meer focus met grotere projecten gericht op impact

Het is onze ervaring de afgelopen jaren dat implementatie van kennis en trajecten met praktijkpartijen de nodige tijd en aandacht vragen, niet in de laatste plaats om wederzijds begrip en duurzame relaties met partijen op te bouwen. Om dit zo goed mogelijk vorm te kunnen geven, kiezen we daarom voor minder maar wel grotere projecten. Daar waar we in 2020 25 (werkplan) projecten uitvoeren, stellen we voor om in 2021 zestien projecten uit te voeren. De gemiddelde omvang van projecten zal dan toenemen van circa €48.000,- in 2020 tot circa €70.000,- in 2021. Daarmee is het beter mogelijk de gewenste focus op impact en implementatie te realiseren.

Geen afzonderlijk corona-project

Ondanks dat corona een van de belangrijkste ontwikkelingen in 2020 is met zeker ook gevolgen voor de komende jaren, kiezen we er niet voor om daar een apart project voor op te zetten. De belangrijkste reden hiervoor is dat ondanks dat de ontwikkeling nog vrij recent is, er al grote onderzoekstrajecten vanuit andere partijen worden opgezet. We wijzen hierbij op de middelen die vanuit ZonMw ter beschikking zijn gekomen om op verschillende niveaus meerjarig naar de impact te kijken en mogelijk aan te pakken en te verkennen. Hierbij is expliciet aandacht gevraagd voor zowel medische, economische als maatschappelijke aspecten.

Binnen afzonderlijke projecten zullen we wel aandacht besteden aan corona. In het projectvoorstel voor intercultureel vakmanschap is het een van de specifieke aspecten waar het project zich op kan richten. Daarnaast zit de impact van corona impliciet in onze projecten verwerkt. Belangrijke maatschappelijke problemen op het gebied van integratie en samenleven zullen door corona worden vergroot. Met onze KIS-projecten richten we ons op deze onderliggende problemen. Door dit te doen, nemen we corona impliciet mee. Dit is immers een van de belangrijke factoren die de context bepaalt.

Opbouw

De projectideeën zijn naar de zeven KIS-thema's geordend. We behandelen achtereenvolgens de onderstaande thema's. Uitgebreide projectbeschrijvingen zijn in een separate bijlage opgenomen:

1. Nieuwe migratie
2. Sociale stabiliteit
3. Intercultureel vakmanschap
4. Onderwijs
5. Arbeidsmarkt
6. Opvoeding en jeugd
7. Zelfbeschikking en emancipatie

Thema 1 Nieuwe migratie

Nieuwe migratie gaat over vraagstukken die samenhangen met het gegeven dat nieuwe mensen zich in Nederland en zijn gemeenten vestigen. Deze migratie heeft gevolgen voor individuele nieuwkomers, die een positie in de samenleving moeten zien te verwerven, maar ook voor de samenleving als geheel (sociale cohesie) en de instituties.

In de afgelopen jaren hebben we ons binnen het thema Nieuwe Migratie vooral beziggehouden met de vestiging van statushouders. Daarnaast besteedden we op kleinere schaal aandacht aan integratiekwesties van EU-arbeidsmigranten. De focus in de KIS-projecten lag enerzijds op de integratie(kansen) van nieuwkomers, anderzijds op de vraag hoe instituties – en dan met name gemeenten en hun ketenpartners – deze integratie kunnen faciliteren. Ook in 2021 is deze focus relevant. Een actuele ontwikkeling waarbij we nauw aansluiten is de beoogde invoering van de nieuwe Wet inburgering, in juli 2021. Dit stelt gemeenten voor een grote opgave. Met de KIS-projecten willen we een stevig kennisfundament (blijven) bieden, wetenschappelijke en praktijkervaringen met elkaar verbinden en vertalen naar concrete handvatten voor beleid en uitvoering. Daarnaast willen we – als kennisinstelling inspelen op actuele vragen van gemeenten en hun ketenpartners.

Projecten

- 1.1 KIS-monitor Arbeidstoeleiding/Inburgering in de gemeente
- 1.2 Verspreiden en implementeren kennis en producten inburgering

Thema 2 Sociale stabiliteit

De aandacht voor ongewenste polarisatie en discriminatie in Nederland is groot. KIS heeft in de afgelopen jaren meerdere onderzoeken afgerond en kennisproducten en tools ontwikkeld om ongewenste polarisatie en discriminatie aan te kunnen pakken. Er is toenemende vraag vanuit bestuurders, beleidsmakers en uitvoerend professionals om de beschikbare kennis en tools over ongewenste polarisatie en discriminatie te vertalen naar de praktijk. KIS wil gemeenten en professionals helpen om vanuit concrete situaties te kunnen beoordelen welke aanpak van ongewenste polarisatie en discriminatie passend is en daarbij een concreet handelingsperspectief aanreiken. KIS zal bevorderen dat deze kennis landt en wordt benut door proactief bij gemeenten en professionals bewustwording te vergroten, kennis te delen en kennis en tools toe te passen.

Met de Black Lives Matter-beweging is ook institutioneel racisme hoog op de politieke en maatschappelijke agenda gekomen. Om hiermee aan de slag te gaan, is het belangrijk kennis te hebben van hoe institutioneel racisme zich in de Nederlandse context manifesteert en wat er werkt om dit aan te pakken. KIS wil hieraan in 2021 een bijdrage leveren.

In de afgelopen jaren is de moslimgemeenschap in Nederland gegroeid en meer divers geworden. Dit heeft politiek, maatschappelijk en ook onder moslims zelf tot vragen en discussie geleid over hoe de islam zich verhoudt tot de Nederlandse samenleving. KIS wil in 2021 kennis en inzicht bieden in hoe moslims invulling geven aan actief burgerschap.

In tegenstelling tot polarisatie en discriminatie is er voor segregatie afgelopen jaren relatief weinig beleidsmatige aandacht geweest. Vanwege signalen die wijzen op een toename van segregatie binnen de samenleving in combinatie met de prognoses dat in de nabije toekomst de bevolking nog veel meer divers samengesteld zal zijn, zal KIS in 2021 onderzoeken wat de sociale impact van segregatie is en het opnieuw agenderen.

Projecten

- 2.1 Polariserend, segregatie en discriminatie
- 2.2 A Openlijk racisme
- B Institutioneel racisme
- 2.3 Moslims in Nederland: burgerschap en burgerinitiatieven
- 2.4 Verkenning van de ontwikkeling en aanpak van segregatie

Thema 3 Intercultureel vakmanschap

Kennisplatform Integratie & Samenleving stelt zich binnen dit thema ten doel dat organisaties in het sociaal domein voor iedereen, ongeacht de herkomst en culturele achtergrond, laagdrempelig toegankelijk zijn en maatwerk kunnen bieden. Hulp en ondersteuning die goed aansluiten op ieders leefwereld en rekening houden met de culturele achtergrond, migratiecontext en (minderheids)positie in de samenleving. Professionals en vrijwilligers zijn goed toegerust, beschikken over competenties en methodieken waarmee zij diversiteits-sensitief kunnen werken en de organisatie voorziet hiervoor in de benodigde randvoorwaarden.

De belangrijkste kennislijn in de afgelopen periode binnen dit thema is de agendering van het belang van diversiteitssensitief werken door sociaal professionals en het bieden van handvatten en tools om daar in de praktijk mee aan de slag te gaan. Hiertoe ontwikkelden we onder meer het Diversiteitskader voor wijkteams, een online cursus intercultureel vakmanschap voor sociaal professionals, evenals een online module levensbeschouwelijke competenties. In 2020 zijn we gestart met het opzetten van een lokaal leernetwerk rondom deze kennislijn. Een andere kennislijn waarmee we in 2020 op basis van signalen uit het veld en mede op verzoek van SZW zijn gestart, is gericht op het vakmanschap van vrijwilligers in het informele moskeeonderwijs. Binnen dit traject ontwikkelen we samen met islamitische organisaties een pedagogisch kwaliteitskader dat door organisaties zelf gebruikt kan worden om hun lessen inclusief de vaardigheden van de vrijwillige leerkrachten kwalitatief te ontwikkelen. De voorgestelde vraagstukken die we voor 2021 uitwerken, bouwen voort op de al ontwikkelde kennis en samenwerking binnen de twee benoemde kennislijnen.

Projecten

- 3.1 Verdere toepassing en kennisontwikkeling intercultureel vakmanschap
- 3.2 Moskeeonderwijs vakmanschap vrijwillige leskrachten

Thema 4 Onderwijs

Als het gaat om het onderwijs, vindt KIS het belangrijk dat leerlingen ongeacht hun afkomst gelijke kansen krijgen om zich tot hun volle potentie te ontwikkelen. Gelijke kansen in het onderwijs betekent dat iedere leerling ongeacht afkomst, voldoende kansen krijgt om zijn eigen talent te benutten en zich thuis voelt op school, zich gerespecteerd voelt en niet bevooroordeeld of gediscrimineerd wordt. In de projecten die KIS op het thema onderwijs uitvoert, is tot op heden en ook in 2021 aandacht voor de volgende twee pijlers.

1. Talent benutten

Jongeren met een migratieachtergrond zo danig toerusten dat zij gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Met trajecten gericht op de vermeende onder advisering bij leerlingen met een migratieachtergrond, stapelaars en studiekeuzes in het (v)mbo, hebben we de afgelopen jaren gekeken waar leerlingen met een migratieachtergrond eventueel belemmerd worden in hun schoolloopbaan en hoe ze beter ondersteund kunnen worden. In 2021 bouwen we voort op deze trajecten en werken we verder aan deze pijler door in te zoomen op de doorstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs (VO). Het gaat daarbij om het verkrijgen van inzicht in het doorstromen van jongeren met een migratieachtergrond, eventuele barrières die zich daarbij voordoen en ondersteuningsbehoeften die jongeren met een migratieachtergrond hebben (gehad).

2. Toegankelijkheid

Scholen zorgen voor een respectvolle omgang met elkaar en voorkomen van vooroordelen en discriminatie als mede een gelijke toegang tot kwalitatief goed onderwijs. KIS heeft het onderwerp stagediscriminatie in het mbo op de kaart gezet en onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingsrichtingen. In 2021 besteden we hier verder aandacht aan door bij (een aantal van de) acht in 2021 op te richten ontwikkelingslabs inzicht te krijgen wat werkt in de ervaring van de deelnemers (studenten, MBO's en leerwerkbedrijven) aan interventies om stagediscriminatie tegen te gaan en onder welke omstandigheden. De vraagstelling daarbij is: wat voor interventies werken in de ervaring van deelnemers om stagediscriminatie tegen te gaan in welke context en onder welke voorwaarden?

KIS heeft daarnaast de afgelopen jaren een reeks onderzoeken en projecten gedaan over het bevorderen van respectvol samenleven op school, vooroordelen voorkomen en moeilijke thema's bespreken in de klas met als doel om te zorgen dat scholen door alle leerlingen

ongeacht afkomst worden ervaren als toegankelijk. In 2021 werken we hier verder aan door specifiek aandacht te besteden het bevorderen van respect en verminderen van vooroordelen in (burgerschaps) lessen op scholen in het PO, VO en MBO.

Projecten

- 4.1 Mbo-stagediscriminatie
- 4.2 Respect bevorderen en vooroordelen verminderen in (burgerschaps) lessen op school
- 4.3 Doorstroom in het voortgezet onderwijs

Thema 5 Arbeidsmarkt

De arbeidsmarktpositie van mensen van migratie- en vluchtelingenachtergrond is een belangrijk thema binnen KIS. In overleg met betrokken beleidsambtenaren van SZW en op basis van de uitkomsten van de consultatieronde is vastgesteld om in 2021 vooral verder te werken aan de aanpak van arbeidsmarktdiscriminatie en aan de verbetering van de arbeidsmarktpositie van vrouwen met een migratieachtergrond.

Het eerste vraagstuk gaat over hoe de arbeidspositie van werkzoekenden met een migratie- en vluchtelingenachtergrond te verbeteren. Enerzijds gaat het volgens KIS om het voorkomen van stereotypen bij het traject van het zoeken naar werk (specifiek via klantmanagers). Anderzijds gaat het om het toegankelijker maken van de arbeidsmarkt door het hardnekkige probleem van discriminatie op de arbeidsmarkt terug te dringen. Het tweede traject richt zich op ondersteuning bij de toeleiding van vrouwen met een migratie- of vluchtelingenachtergrond naar werk. Hun arbeidspositie is gemiddeld slechter in vergelijking met mannen met dezelfde achtergrond en soms vraagt de toeleiding naar werk net een andere inzet. Het ministerie heeft sterk aangedrongen op specifieke aandacht voor vrouwen. Voor beide trajecten geldt dat we in 2021 vooral werken aan de verdere doorontwikkeling en implementatie van de kennis die op dit gebied in de afgelopen jaren is ontwikkeld.

Project KIS 2020 binnen dit thema

- 5.1 Arbeidsmarktdiscriminatie
- 5.2 Arbeidsmarktpositie vrouwen met een migratieachtergrond

Thema 6 Jeugd en opvoeding

Binnen dit thema zetten we in 2021 in op de doorontwikkeling naar de praktijk, verspreiding en toepassing van de ontwikkelde kennis op de onderwerpen van ondersteuning bij opvoeding en identiteitsontwikkeling. De identiteitsontwikkeling van jeugdigen met een migratieachtergrond en de ondersteuning van jongeren en ouders vormen al jaren een belangrijk onderwerp binnen KIS. Net als vorig jaar kwam ook nu uit de gevoerde consultatiegesprekken het beeld naar voren, dat de focus bij het debat over het thema opvoeden steeds meer komt te liggen bij identiteitsontwikkeling, de omstandigheden die daarop invloed hebben en de effecten die het oplevert. Dit jaar ligt de nadruk op het samen met jongerenwerkers doorontwikkelen en in de praktijk toepassen van de ontwikkelde kennis en producten.

Project KIS 2020 binnen dit thema

- 6.1 Opvoeding (ouders centraal): verspreiding en toepassing van producten en inzichten opvoedondersteuning
- 6.2 Jongeren: Ondersteuning identiteitsontwikkeling jongeren

Thema 7 Emancipatie en zelfbeschikking

Zelfbeschikking is een blijvend en urgent thema, zo lang er ontoelaatbare praktijken als huwelijksdwang en achterlating in het buitenland plaatsvinden. KIS deed al eerder onderzoek naar achterlating van jongeren en kinderen. Er is een handreiking ter voorkoming van achterlating beschikbaar die door met name vrijwilligers met een migratieachtergrond gewaardeerd wordt. Maar vooral in het mbo en voortgezet onderwijs blijft sprake van handelingsverlegenheid. Veel docenten weten niet waar ze met vermoedens naartoe kunnen, met als gevolg dat belangrijke signalen verloren gaan.

Handelingsverlegenheid zien we ook rond het fenomeen *shame sexting/exposing* dat met name voor meiden met een migratieachtergrond ernstige gevolgen kan hebben. Ook hieraan heeft KIS in de afgelopen jaren aandacht besteed; we ontwikkelden onder meer handvatten voor professionals om het gesprek met ouders en jongeren rond dit onderwerp aan te gaan.

KIS zet zich vanaf het begin al in op dit thema met specifiek aandacht de laatste jaren op de onderwerpen achterlating en *shame sexting*. Daarnaast voeren we sinds twee jaar het Platform Eer en Vrijheid uit. In het dieptegesprek met SZW is besproken dat we naast het Platform Eer en Vrijheid de focus in 2021 leggen op de implementatie van ontwikkelde kennis en tools.

Projecten 2021

7.1 Implementatie shame-sexting en achterlating in het buitenland

NB: De KIS-activiteiten voor het Platform Eer en Vrijheid vallen binnen het onderdeel 'Verbinding' van het werkplan en is daarom hier niet als apart project opgenomen.

Uitgebreide projectbeschrijvingen

Uitgebreide projectbeschrijvingen zijn in een separate bijlage opgenomen.

Additionele projecten

In aanvulling op de projectvoorstellen die in overleg met SZW voor het KIS werkplan 2021 zijn geformuleerd, voert KIS op verzoek van het ministerie nog aanvullende activiteiten uit. Voor 2021 betreft dat de volgende drie projecten (waarvoor in separate bijlagen een uitwerking is opgenomen):

1. Kennisdossier Roma, Sinti en woonwagenbewoners
2. Ondersteuningsprogramma gemeenten
3. Praktijkonderzoek en implementatie: effectief arbeidsmarktdiscriminatie aanpakken en diversiteit bevorderen. Betreft een aanvulling op project 5.1. "Arbeidsmarktdiscriminatie". Zal samen met TNO worden uitgevoerd.

Onderstaand geven we een korte beschrijving van de eerste twee projecten.

1. Kennisdossier Roma, Sinti en woonwagenbewoners

De maatschappelijke positie van Roma, Sinti en woonwagenbewoners in Nederland is nog steeds niet goed. Beleidsmakers en sociaal werkers hebben behoefte aan meer kennis over hoe hun leefsituatie wordt verbeterd. In dit dossier worden nationale en internationale ontwikkelingen gevolgd, onderzoeken weergegeven en aanpakken vermeld die er op gericht zijn om de maatschappelijke positie van Roma en Sinti te verbeteren. Met de inrichting van het dossier voldoet KIS aan de vraag van het ministerie van SZW om een dossier in te richten om informatie over bestaand Roma-beleid aan nationale en internationale gremia vorm te geven. "U draagt zorg voor de werkzaamheden die voortkomen uit de uitvraag van nationale en internationale gremia (zoals EU Commissie/Raad van Europa/VN). U doet een voorstel over hoe op een laagdrempelige en efficiënte manier bestaande informatie over nationaal en internationaal Roma-beleid toegankelijk kan worden gemaakt voor geïnteresseerden in Nederland. Het doel is enerzijds om te voldoen aan internationale rapportageverplichtingen van de Nederlands overheid, anderzijds om transparant te zijn over internationaal en nationaal beleid."

Budget

2021: € 10.000

2022: € 10.000

2. Ondersteuningsprogramma gemeenten

Het ministerie van SZW heeft het Kennisplatform Integratie & Samenleving gevraagd een ondersteuningsprogramma in te richten dat maximaal twintig gemeenten moet helpen invulling en uitvoering te geven aan een voorgenomen decentralisatie-uitkering, die erop gericht is *evidence based* discriminatie naar herkomst te voorkomen. De voorgenomen uitkering is eenmalig, de maatschappelijke activiteiten die gemeenten financieren kunnen zich uitstrekken over een periode van maximaal twee jaar.

Budget

2021: € 51.738,-

4

Communicatieplan

Inleiding

Ook in 2021 zetten we alle middelen in om KIS zichtbaarder te maken. We zetten de lijn van vorig jaar door en blijven meer nadruk leggen op de overstijgende KIS-thema's en expertrol van KIS-onderzoekers en minder op elk afzonderlijk onderzoeksrapport. We hopen dat KIS daardoor herkenbaarder en de impact van het programma groter wordt. We willen tijd en middelen gericht inzetten op grotere thema's waarmee KIS zich onderscheidt. Dit maakt het als communicatieafdeling ook gemakkelijker om te sturen gedurende het jaar. In 2020 hebben we vrij snel na het uitbreken van het coronavirus een coronadossier gemaakt met veel content over onze thema's en de invloed van corona daarop.

Ook in 2021 blijven we gericht kijken naar onderwerpen waarmee we meer naamsbekendheid en impact kunnen genereren. We plaatsen niet meer automatisch bij het uitkomen van elk rapport een uitgebreid artikel op de website. We zorgen er altijd voor dat het rapport toegankelijk op de website gepresenteerd wordt, maar dat kan ook met een korte samenvattende tekst. Zodat we tijd en middelen overhouden om overkoepelende projecten en thema's uit te lichten. Gezien het succes van de animatievideo over Achterlating van kinderen en jongeren in het buitenland en de infographic van Geboren en Getogen 2.0 in 2020, willen we ook in 2021 onze publicaties voorzien van innovatieve mediavormen. Denk aan animaties, *explainer* video-vlogs of interactieve video's.

In 2020 zijn we begonnen met podcasts *KIS presenteert: inspirerende denkers en doeners over diversiteitsvraagstukken*. De serie bestaat uit zes afleveringen met uiteenlopende gasten over uiteenlopende onderwerpen.

We hebben onder anderen gesproken met de Rotterdamse wethouder Bert Wijkens, met Abdallah Mehrzad over de rol van vaders in de opvoeding, Jaco Dagevos over de nieuwe Wet inburgering, Patricia Wijntuin over beeldvorming en buurtbinding en Kaouthar Darmoni over gendergelijkheid, seksualiteit, feminisme en islam.

We willen in 2021 doorgaan met deze serie podcasts waarvan ook tekstsamenvattingen op de website van KIS zijn geplaatst.

Rapporten die een hoge attentiewaarde hebben qua actualiteit bij de media, blijven we pluggen om *free publicity* te genereren. Ook zullen we actief samenwerking zoeken met de KIS-community of met kennisateliers. Verslagen van de kennisateliers zijn altijd terug te vinden op de site van KIS.

Het streven is om meer samenhang te creëren in onze mediaproducten, door ons te richten op overkoepelende thema's. Het beeld dat de buitenwereld van KIS krijgt moet eenduidiger zijn. We merken dat de naamsbekendheid van KIS bij de media toeneemt. We hoeven minder vaak uit te leggen dat KIS een programma is dat wordt uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut en Movisie in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Free publicity

Het artikel dat in juni 2020 in dagblad Trouw verschenen naar aanleiding van het uitkomen van het onderzoeksrapport 'Geboren en Getogen 2.0 – onderzoek naar de meervoudige identiteit van jongeren met een migratieachtergrond van de tweede en derde generatie' (dit is het kwantitatieve vervolg op het in 2019 verschenen kwalitatieve onderzoek) is een goed voorbeeld van actieve persbenadering vanuit KIS. Het kwantitatieve rapport is aantrekkelijk en overzichtelijk vormgegeven als infographic. De animatie die al eerder over dit onderwerp werd gemaakt en nog steeds op de site te zien is, wordt vaak bekeken.

Ook het rapport 'Inclusie op de werkvloer: wat laat de praktijk zien?' dat in juli 2020 op de website van KIS werd gepubliceerd, kreeg dankzij actieve persbenadering veel media-aandacht, onder meer in het AD.

De publicatie 'Polarisatie onder jongeren in niet- stedelijke gebieden' kon in mei 2020 online op veel aandacht rekenen van onder meer het Nederlands Jeugdinstituut. En op de website van Sociaal Werk Nederland werd in augustus 2020 een artikel gewijd aan de publicatie 'Theorieën en aanpakken van polarisatie'.

Onze content voor het coronadossier wisten de media ook goed te vinden. Er werd door het platform Vrijwillige Inzet uitgebreid geschreven over de infographic 'Tips voor inclusieve communicatie over corona'. En ook het artikel over eenzaamheid bij migrantenouderen door de coronapandemie, trok veel media-aandacht, onder meer het AD schreef erover. Het artikel met tips voor professionals om tijdens corona gezinnen met meervoudige problemen toch te ondersteunen, kreeg eveneens veel aandacht, onder meer van de Telegraaf.

De extra inzet op zichtbaarheid in de media wordt steeds zo goed mogelijk met het ministerie van SZW afgestemd. Naast *free publicity* rondom het uitkomen van publicaties, kopen we ook media-aandacht in bij Zorg + Welzijn, dé website voor professionals en beleid-smakers in het sociaal domein. Dat resulteert in mooie artikelen over hoe je polarisatie in je eigen wijk kunt aanpakken. Zorg + Welzijn besteedt ook regelmatig op eigen initiatief aandacht aan KIS-publicaties. Bijvoorbeeld over de publicatie eenzaamheid onder ouderen met een Marokkaanse achtergrond.

Grotere inzet en effectiviteit van middelen

VOORTZETTING HUIDIGE MIDDELEN EN TAKEN

We blijven de huidige middelen en communicatieactiviteiten voortzetten. En kijken nauwkeurig naar waar we nog meer rendement kunnen halen. De volgende activiteiten staan op de planning voor 2021:

- Het verzorgen van toegankelijke publicaties en evenementen die op de behoeften van de doelgroep zijn toegesneden.
- Het verzorgen van andere presentatievormen, zoals infographics, animaties, *explainer* video's en podcasts.
- De promotie van KIS op bijeenkomsten.
- Beheer van de website en het genereren van traffic (onder andere via SEO).
- Het uitsturen van een maandelijkse, goed gevulde nieuwsbrief.
- Het (laten) schrijven van hoogwaardige artikelen, blogs en andere content voor de site en sociale media.
- De persbenadering, zowel via *free publicity* (persverzoeken beantwoorden) als ingekocht (content aanleveren).
- Interne communicatie, om de samenwerking tussen beide KIS-organisaties te stroomlijnen en versterken.
- De jaarbijeenkomst, rond een actueel KIS-thema, met structureel meer ruimte voor de inbreng van kennispartners.
- Kennisateliers.
- Bijeenkomsten van de KIS-community.
- Uitwisseling van kennis van kennispartners op het platform.
- Het monitoren van de zichtbaarheid van KIS, in ieder geval via de media en online.

Daarnaast zetten we onderstaande activiteiten in gang, uitgesplitst in projectgerichte en programma brede communicatie.

Projectgerichte communicatie

A. Communicatieplan per project

Voor belangrijke projecten uit het werkplan en grote portaalvragen, maken we een plan. Er kan gekozen worden uit:

- Standaard communicatie: inzet KIS-kanalen (artikel en Vraag & Antwoord op de website, in de nieuwsbrief, inzet sociale media).
- Volledige communicatie: het voorgaande, inclusief actiever communiceren direct richting stakeholders en via de media (artikel op website op basis van een interview, actieve mails naar het netwerk en relevante organisaties/platforms, persbericht en/of het onderwerp persoonlijk aan relevante perscontacten aanbieden).

B. Communicatie over portaalactiviteiten

Alle output van het portaal, zoals de uitkomsten van kennisateliers of behoefte aan actuele informatie (zoals in 2020 de verslagen van de kennisateliers) zal, net als nu, zijn weg naar de KIS-site vinden. We zetten extra in op communicatie richting stakeholders. We gaan ook communiceren over de antwoorden op de kleine en middelgrote vragen die ons gesteld worden, onder andere via onze eigen kanalen (met name de vraag & antwoord en sociale media). We houden daarvoor nauw contact met de portaalcoördinator. Deze aanpak is een structurele taak voor het communicatieteam van KIS.

Programma brede communicatie

C. Actiever contact zoeken met doelgroepen

We zoeken onze doelgroepen actief op en benutten daarvoor bestaande contactmomenten of creëren deze. De KIS-community speelt daarbij een belangrijke rol. We zorgen voor informatiemateriaal en/of (bemande) stands op congressen en andere bijeenkomsten waar onze doelgroepen aanwezig zijn. We benaderen actief organisaties die een groot bereik hebben onder de doelgroep, zoals het COC als het gaat om een LHBTI-project. Ook voorzien we KIS-medewerkers van informatiepakketjes die ze kunnen meenemen naar gesprekken die vanuit KIS, het Verwey-Jonker Instituut of Movisie worden gehouden.

Online zijn er eveneens veel mogelijkheden om in contact te komen met onze doelgroepen en hen op maat gesneden kennis te bieden. Via de applicatie Coosto monitoren we al wie er online over KIS 'praat' of over onderwerpen die verwant zijn aan KIS. Dit blijven we uiteraard doen.

NB: De Jaarbijeenkomst is een zeer belangrijk onderdeel van deze activiteit. Deze activiteit staat echter in de begroting ingedeeld bij het onderdeel Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling. Uiteraard speelt communicatie een belangrijke rol bij de invulling ervan. In 2020 werd de jaarbijeenkomst met het thema Inclusief Lokaal Beleid online gehouden in verband met de coronapandemie.

D. Actieve communicatie over onze expertise

Er zijn vele specifieke dagen, evenementen of gebeurtenissen die relateren aan onze kennis (denk aan Ketj Koti, Gay Pride, open dag azc's). We blijven deze momenten benutten om onze kennis naar buiten te brengen en de doelgroepen opnieuw te wijzen op onze publicaties, projecten en deskundige medewerkers. Dat doen we via onze eigen KIS-kanalen, maar ook via de opiniepagina's van de media en kanalen van andere partijen. Denk aan de website en nieuwsbrieven van bijvoorbeeld organisaties van mensen met een migratieachtergrond of belangenorganisaties (nieuwwij.nl of het COC).

Daarnaast zullen we - net als voorgaande jaren - het maatschappelijke debat blijven voeden met de ontwikkelde kennis en waar we door nuanceren het verschil kunnen maken, reageren op actualiteiten. We vragen anderen om via onze kanalen te reageren of doen dat zelf op basis van onze eigen expertise of ons onderzoek. Uitgangspunt blijft om vanuit een neutrale positie, op basis van feiten en kennis, te reageren.

E. Uitgebreide mogelijkheden op website

De KIS website is goed ingericht voor monitoring. We hebben goede datarapporten en onze meeste bezoekers komen organisch (dus via Google) op onze website. We weten waar de behoeften van onze doelgroepen liggen, wat ze bekijken, welke pagina's ze bezoeken in welke volgorde en welke doelgroepen zich waar en op welke manier op de site bewegen. Dankzij de website kunnen we:

- Op doelgroep toegesneden content maken.
- Ruimte maken voor vernieuwende visuele middelen (animaties, infographics, *explainer* video's, webinars et cetera).
- Navigeren zodat informatie sneller en gemakkelijker gevonden wordt.

F. Profilering KIS als zelfstandig programma

We gaan verder met het actiever profileren van KIS als zelfstandig programma met een duidelijk eigen gezicht, dat niet in één adem genoemd wordt met het Verwey-Jonker Instituut of Movisie. De KIS-website en nieuwsbrief, het telefoonnummer en de mailadressen helpen daarbij. Ook de KIS-banners, een 'tafelkleed' voor stands, KIS-tassen en pennen en de KIS-flyer helpen daarbij. Ook voor uitingen van derden voor zover we daar invloed op kunnen uitoefenen. Zoals het gebruik van alleen het KIS-logo en de -huisstijl in de publicaties, het gebruik van het format voor powerpoint, aandacht in pers, memo's op papier, visitekaartjes, organisatievermelding op badges et cetera.

Daarnaast zullen we in alle communicatie-uitingen het logo en de naam van KIS prominent tonen. En vragen we media die uit onze kennis putten voor een artikel of item om KIS als bron te vermelden.

G. Portaalfunctie bekender maken

We zijn volop bezig om de portaalfunctie van KIS breder onder de aandacht van onze doelgroepen te brengen. Onder het kopje Vraaggestuurd is op de pagina Over Ons een infographic te vinden waarin duidelijk wordt uitgelegd wat de portaalfunctie is en hoe er gebruik van gemaakt kan worden. Daarnaast blijven we alert op externe kansen, zoals berichten plaatsen op (online) platforms waar onze doelgroepen actief zijn. We zijn nog op zoek naar een betere naam voor de portaalfunctie.

H. Blijvend relevant

We blijven nagaan of er aan de hand van actualiteit impact te behalen is met onderzoek dat we in het (recente) verleden hebben gedaan. We kiezen een aantal interessante projecten uit waar nog veel winst te behalen valt. Voor deze projecten maken we een communicatieplan om het onder de aandacht van de doelgroep te brengen en voeren dat uit.

5

Begroting

A. Ontwikkeling en benutting van wetenschappelijk verantwoorde kennis

Gedetailleerdere begrotingen op projectniveau van functie A Ontwikkeling van kennis zijn opgenomen bij de projectbeschrijvingen in de separate bijlage. Onderstaand de uitsplitsingen van de begrotingen van de overige functies van KIS naar functieniveaus. In de laatste paragraaf is een overzicht van de begroting van het totale programma in 2021 opgenomen.

B. Portaalfunctie

Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Verwey-Jonker Instituut	Senior onderzoeker	112	880	98.560
Verwey-Jonker Instituut	Onderzoeker	77	630	48.510
Verwey-Jonker Instituut	Junior onderzoeker	57	640	36.480
Verwey-Jonker Instituut	Projectondersteuning	44	351	15.444
Stafkosten Verwey-Jonker Instituut		14	2501	35.014
Overhead Verwey-Jonker Instituut		27	2501	67.527
Totaal Verwey-Jonker Instituut				301.535
Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Movisie	Expert	101	140	14.140
Movisie	Senior	85	480	40.800
Movisie	Junior	57	320	18.240
Movisie	Project-assistent	46	50	2.300
Stafkosten Movisie		11	990	10.890
Overhead Movisie		26	990	25.740
Totaal Movisie				112.110
Materiële kosten				44.380
Totaal Project				458.025

C. Verbinding, signalering en netwerkontwikkeling³

Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Verwey-Jonker Instituut	Senior onderzoeker	112	545	61.040
Verwey-Jonker Instituut	Onderzoeker	77	171	13.167
Verwey-Jonker Instituut	Junior onderzoeker	57	206	11.742
Verwey-Jonker Instituut	Projectondersteuning	44	160	7.040
Stafkosten Verwey-Jonker Instituut		14	1082	15.148
Overhead Verwey-Jonker Instituut		27	1082	29.214
Totaal Verwey-Jonker Instituut				137.351
Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Movisie	Expert	101	126	12.726
Movisie	Senior	85	304	25.840
Movisie	Junior	57	347	19.779
Movisie	Project-assistent	46	48	2.208
Stafkosten Movisie		11	825	9.075
Overhead Movisie		26	825	21.450
Totaal Movisie				91.078
Materiële kosten				125.832
Totaal				354.261

³ De KIS-leerstoel zal via een separate subsidie vanuit het ministerie van SZW worden gefinancierd en is niet opgenomen in de begroting van dit KIS2021 werkplan.

D. Communicatie

Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Verwey-Jonker Instituut	Senior communicatieadviseur	77	670	51.590
Verwey-Jonker Instituut	Communicatieadviseur	57	1.270	72.390
Verwey-Jonker Instituut	Projectondersteuning	44	263	11.572
Stafkosten Verwey-Jonker Instituut		14	2.203	30.842
Overhead Verwey-Jonker Instituut		27	2.203	59.481
Totaal Verwey-Jonker Instituut				225.875
Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Movisie	Senior communicatieadviseur	85	520	44.200
Movisie	Junior communicatieadviseur	57	940	53.580
Stafkosten Movisie		11	1460	16.060
Overhead Movisie		26	1460	37.960
Totaal Movisie				151.800
Materiële kosten				75.000
Totaal Project				452.675

E. Programmaleiding, coördinatie, samenwerking en programma-ontwikkeling

Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Verwey-Jonker Instituut	Programmaleiding	112	550	61.600
Verwey-Jonker Instituut	Coördinatie beheer	112	150	16.800
Verwey-Jonker Instituut	Themacoördinatoren	112	200	22.400
Verwey-Jonker Instituut	Eindverantwoordelijkheid	112	50	5.600
Verwey-Jonker Instituut	Kwaliteitscontrole	112	150	16.800
Verwey-Jonker Instituut	Projectondersteuning	44	218	9.592
Stafkosten Verwey-Jonker Instituut		14	1318	18.452
Overhead Verwey-Jonker Instituut		27	1318	35.586
Versterking impact en implementatie detachering SZW		99	1127	111.573
Totaal Verwey-Jonker Instituut				298.403

Organisatie	Onderzoeker	Tarief €	Aantal	Bedrag €
Movisie	Coördinatie senior	101	300	30.300
Movisie	Kwaliteitscontrole/ coördinatie	85	150	12.750
Movisie	Coördinatie project- assistent	46	250	11.500
Stafkosten Movisie		11	700	7.700
Overhead Movisie		26	700	18.200
Totaal Movisie				80.450
Materiële kosten				2.500
Totaal Project				381.353

TOTAAL OVERZICHT BEGROTING KIS 2021

Programmaonderdeel	Movisie (€)	Verwey-Jonker Instituut (€)	Materiële kosten (€)	Totaal (€)
A Ontwikkeling van Kennis	492.682	530.765	76.831	1.100.278
Additionele projecten*	93.618	0	0	93.618
B Portaal en vraagbaak incl flexbudget	112.110	301.535	44.380	458.025
C Verbinding, signalering en netwerken	91.078	137.351	125.832	354.261
D Communicatie	151.800	225.875	75.000	452.675
E Programmaleiding & Coördinatie	80.450	298.403	2.500	381.353
Totaal	1.021.738	1.493.929	324.543	2.840.210

*Het betreft de volgende projecten en budgetten voor 2021:

1. Kennisdossier Roma, Sinti en woonwagenbewoners € 10.000,-
2. Ondersteuningsprogramma gemeenten € 51.738,-
3. Praktijkonderzoek en implementatie: effectief arbeidsmarktdiscriminatie aanpakken en diversiteit bevorderen € 31.880,-

Bijlage 1. Modules van de KIS

Wijkmonitor

MODULE 2. ONTWIKKELING VAN TWEE EXTRA HOOFDTHEMA'S MET ONDERLIGGENDE INDICATOREN

Deze module is een voorstel voor de ontwikkeling van een of twee nieuwe thema's waarover we in de doorontwikkelde Wijkmonitor informatie kunnen geven. Het gaat om: 'Gebruik van zorg' en 'Hulpbronnen voor integratie'. Het thema 'Gebruik van zorg' hebben we geselecteerd op basis van de wensen van de potentiële eindgebruikers. Het thema 'Hulpbronnen voor integratie' is te definiëren als de mogelijkheden die in een buurt aanwezig zijn groepen en bewoners en de wijk met elkaar te verbinden. Dit thema hebben we geselecteerd omdat integratie een tweezijdig proces is, maar de Wijkmonitor Integratie op dit moment nog geen indicator kent die iets zegt over de ontvangende samenleving. Het thema 'Hulpbronnen voor integratie' is de manier waarmee we op basis van registerdata het dichtst in de buurt komen van informatie over de ontvangende samenleving.

Op dit moment denken we voor het thema 'Gebruik van zorg' aan indicatoren als het percentage bewoners dat is ingeschreven bij een huisarts en het percentage gezinnen dat gebruik maakt van jeugdzorg. Voor het thema 'Hulpbronnen voor integratie' denken we aan indicatoren zoals Verhuismobiliteit, indicatoren uit de Leefbarometer, het percentage etnisch gemengde partnerschappen en de Segregatie-index. We stellen voor om deze thema's te operationaliseren op basis van wetenschappelijke literatuur en dit samen te doen met de in 2020 ingestelde gebruikersgroep en de klankbordgroep van het ministerie van SZW.

MODULE 3. ONDERHOUD & ACTIVERING

Deze module bestaat uit vier jaarlijks terugkerende onderdelen die nodig zijn om de KIS wijkmonitor te onderhouden, up-to-date te houden en het gebruik ervan te blijven stimuleren.

1. De gebruikerslicentie.
Voor het gebruik van de software, de hosting en technisch onderhoud worden jaarlijks door ABF kosten in rekening gebracht. KIS krijgt ook een eigen licentie zodat wij zelf tekstuele aanpassingen kunnen doen.
2. Update van data.
Ieder jaar wordt door ABF de monitor gevuld met de meest recente data van bronbestanden. Voor gebruikers is het immers van belang dat de monitor actueel blijft en dat de trends in beeld kunnen worden gebracht tot aan het meest actuele moment.
3. Regulier onderhoud.
Dit betreft niet het technische onderhoud, maar inhoudelijke aanpassingen van de monitor, zoals een betere uitleg over bepaalde categorieën, maar ook onderhoud van de vormgeving en presentatie. Dit onderhoud wordt verricht mede op grond van feedback van gebruikers.
4. Activering van eindgebruikers.
Uit contacten met beoogde eindgebruikers, waaronder gemeenten merken we dat er behoefte is aan beleidsinformatie over het thema integratie, diversiteit en samen leven, om plannen uit te werken of projectvoorstellen te onderbouwen. De oorspronkelijke Buurtmonitor was onvoldoende bekend bij potentiële gebruikers, zo bleek uit gesprekken met eindgebruikers. Ze beseften pas welke waarde en mogelijkheden de monitor kan bieden nadat zij door ons op weg werden geholpen en werden gewezen op de mogelijkheden. De eindgebruikers hebben ons daarom op het hart gedrukt dat de doorontwikkeling van de monitor alleen zinvol is als de monitor actief wordt aangeboden. Hiermee wordt bedoeld: de monitor en de gebruiksmogelijkheden actief onder de aandacht brengen van potentiële eindgebruikers. Dit willen wij bereiken door:

- a. De monitor vanuit KIS actief in het werkveld te introduceren en regelmatig de mogelijkheden van de KIS Wijkmonitor onder de aandacht te brengen bij gemeenten en instellingen. We denken daarbij aan de KIS-website, nieuwsberichten, het koppelen van de KIS Wijkmonitor aan vergelijkbare websites en instrumenten.
- b. Het organiseren van regionale bijeenkomsten, het geven van presentaties op relevante netwerkbijeenkomsten (zoals strategisch overleg woningcorporaties AEDES) en conferenties.
- c. Het verspreiden van informatie over good practices: voorbeelden van gebruikers die de monitor succesvol hebben ingezet;
- d. Het inzetten van de KIS Wijkmonitor in lopende KIS-projecten, bijvoorbeeld rond beleidsinformatie en visieontwikkeling rondom diversiteit en inclusie op lokaal niveau.
- e. Het actief benaderen van geïnteresseerde gemeenten om de mogelijkheden en de meerwaarde van de KIS-monitor onder de aandacht te brengen. Wanneer gemeenten vervolgens ondersteuning willen hebben, maatwerk-data willen of specifieke analyses, dan kan dit tegen een vergoeding worden uitgevoerd.
- f. De eindgebruikers die bij de doorontwikkeling betrokken zijn, kunnen ook als voorbeeld en vliegwiel fungeren om de monitor bij andere eindgebruikers onder de aandacht te brengen.

Bijlage 2. Raad van Advies

Samenstelling Raad van Advies

Naam	Functie	Organisatie
Naïma Azough (voorzitter)	Speciaal rapporteur extremisme	OCW/VWS
Rinda den Besten	Voorzitter	PO-Raad
Liesbeth Huyzer	Lid korpsleiding	Politie
Michael van Straalen	Ondernemer en voormalig voorzitter	MKB Nederland
Ernestine Comevalius	Directeur	Bijlmerparktheater
Semih Eski	Pensioenfondsbestuurder	CNV Vakmensen
Zakaria El-Kethabi	Directeur	Woonbron (woningcorporatie)

**Kennisplatform
Integratie &
Samenleving**

Colofon

Financier: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Auteurs: Verwey-Jonker Instituut
Movisie
Ontwerp: Design Effects
Uitgave: Kennisplatform Integratie & Samenleving
P/a Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T (030) 230 3260

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Integratie & Samenleving: <http://www.kis.nl>.

© Kennisplatform Integratie & Samenleving, Utrecht 2020.
Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.
Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.
The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

KENNISPLATFORM INTEGRATIE & SAMENLEVING

Kennisplatform Integratie & Samenleving doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op.

Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving. Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de [nieuwsbrief](#), [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

